

Keisarillisen Majesteetin Armosta, Keisari

kansakoulutoimen järjestämisestä Suomen Suuriruhtinanmaassa.

Annettu Helsingissä, 11 p:nä Toukokuuta 1866.

Me ALEKSANDER Toimen, Sumalan Armosta, Keisari ja Itsevaltias koko Venäjänmaan yli, Puolanmaan Tsaari sekä Suomen Suuriruhtinas, h. m., h. m., h. m., teemme tietäväksi: Suomen Senaatimme siitä alamaisesti tekemästä esityksestä olemme Me kansakoulutoimen järjestämisen suhteen Suuriruhtinanmaassa, armossa hyväksi nähneet säätää ja määrätä seuraavalla tavalla:

Ensimmäinen Luku.

Kansakoulutoimen hallituksesta.

1. Ollhallituksesta.

1 §.

Suomen kansakoulutoimen Ollhallitus on maan pääkaupunkiin asetettu.

2 §.

Ollhallituksen kokoonpano tulee waista määrättäväksi yhdessä kysymyksen kanssa maan koulutoimen Ollhallituksesta yleisesti.

3 §.

Tulewaan Ollhallitukseen pitää maan kansakoulujen Olltarastajan käydä jäsenenä kuulumaan.

4 §.

Ollhallituksen tulee:
1:ksi tarkasti walwoa maan kansakoulutointa sekä joka wuosi, ennen Joulu-

3:ksi otollisten syiden waatiesä myöntää opettajalle tahi opettajattarelle wirkavapaus, kuitenkään ei enemmäksi kuin neljäkymmentä päivää;

4:ksi yksissä neuvoihin asianomaisen kansakoulu-inspektorin kanssa tarkastaa ja wahvistaa se työ- ja opetusjärjestyksen sekä oppifursien ja oppikirjain ehdotus, jonka jokainen koulun johtaja tahi johtajatar kunkin uuden lukuvuoden alkua ennen on welvollinen tekemään;

5:ksi tarkastusten ja paikalla käymisten kautta, sekä olemalla vuosittain pidettävissä tutkinnoissa läsnä, tarkasti seurata opetusta ja koulun koko toimeisa-oloa, kuin myöskin walwoa lasten koulunkäyntiä, jota warten Johtokunnan on welvollisuus kokea jaada tarkkoja tietoja kaikkista piiriin kuuluvista koulu-ikäisistä lapsista, sekä kehoittaa asianomaisia vanhempia ja edusmiehiä huolta pitämään että semmoiset lapset kouluun tulewat;

6:ksi katsoa, että koulun huoneet ja rakennukset sekä kirjasto ja opetuskalut ynnä muut kappineet waistaawat tarkeitukseensa ja, missä jotakin puuttuu, tointa pitää sen kuntoon-panosta;

7:ksi hoitaa koulun rahawaroja ja muuta omaisuutta;

8:ksi ennen Heinäkuun loppua asianomaiselle kansakoulu-inspektorille antaa kertomus koulun toimesta edellisenä lukuvuotena; jota kertomusta pitää seurata luetelo oppilaisista, ilmoitus oppifurseista ja yhteenweto koulun tililaskuista.

17 §.

Kansakoulun inspektorilla ja kansakoulun johtokunnalla on postirahanwapaus wirkakirjoillensa.

Toinen Luku.

Seminareista kansakoulu-opettajain ja opettajattarien valmistamista warten.

1. Seminarien asettamisesta ylimalkaan.

18 §.

Kansakoulu-opettajain ja opettajattarien valmistamista warten järjestetään

aluttaisiin yksi seminari, jossa on kaksi toisistaan eroitettua osastoa, toinen miespuolisia ja toinen naispuolisia oppilaita warten, sekä wast'edes, tarpeen mukaan, useampia samanlaisia laitoksia, joko niin, että molemmat osastot ovat samalla paikalla yhdistettyinä, taikka että kumpikin on eri paikkaansa asetettuna. Nämät seminarit ovat varustettavat ei ainoastaan tarpeellisilla huonerafennuksilla ja kaluilla sekä kirjastolla ja opetusapineilla, waan myöskin puutarhalla ja, sitäki kuin tarkoittawat opettajain valmistamista ja mahdollista on, jollakin vähemmällä pelloilla sekä niity- ja metsämaalla.

19 §.

Yllämainitusssa yhdistetyssä oppilaitoksessa ovat asuinhuoneet hankittawat tarpeelliselle opettaja- ja palveluswäelle, sekä wiidelle wiidettäyhymentä oppilaalle kummassakin osastossa, joiden siinä-oppilaina myöskin pitää sitäwarten laitetusssa kammio-kunnassa saada ruoka, sekä mitä muuten tarpeelliseen elantoon kuuluu.

20 §.

19 §:ssä mainittuin siinä-oppilaiden ohessa, saattaa myös ulko-oppilaita eli seminarista ulkona asuvia oppilaita käydä opetukseen osallistui, kuin waan ei yhdesä luokassa opetettawain oppilaiden koko lukumäärä nouse yli kolmenkymmenen.

21 §.

Käymä-oppilaidena pitää sitä paitsi niiden, joilla ei ole tilaisuutta käydä koko oppikursin läpi, mutta jotka muulla tawalla ovat hankkineet itsellensä lasten opettajalle tahti opettajattarelle tarpeelliset tiedot, seminareissa päästä opetusta nauttimaan joko yhdesä tahti useammisssa opin-aineisssa, kuin myöskin saada johdusta ja harjoitusta opetustaibosssa ja kouluttamisessa.

22 §.

Opetuksen saawat kaikki, sekä siinä-, ulko- ja käymä-oppilaiset, ilman maksutta. Afunnoista ja elatussesta ynnä muusta maksakoon sitä vastaan jokainen siinä-oppilas, joka ei ole semmoisella vapaa-sijalla, josta 56 §:ssä puhutaan, wuosittain jata-

käsitönnäntä marffaa, joista toinen puoli suoritetaan syys- ja toinen kuuatufu-
fauden alufä.

23 §.

Glanto- ja työjärjeftyfä kammiofunnaffa, fefä mitä muuten fefinarin erityi-
feen järjefämifeen ja työtoimeen fuuluu, määrätään ohjefäännöillä, jotka, erittäin
futafin fefinaria ja fen ofaftoa warten, afianomainen opettajafunta walmiffaa fefä
Ylihallitus, tutkittuansä, wahwiffaa ja ulofantaa.

2. Opetusaineiffa ja oppikurfeiffa fefä opetus- ja lupa-ajoffa.

24 §.

Sefinariiffa ja fen molemmiffa ofaftoiffa pitää opetus- ja harjoitusaineiden
olla feuraawat, fefä, opettajafuntain ehdottamia ja Ylihallituksen wahwiffamia eri-
näiffä opetusfaawoja myöten, Suomen kieellä käytettämän, nimittäin:

- pipliän hiftria ja raamatun taito;
 - kriifillinen ufkonto- ja fiweyffoppi;
 - yffinfertainen fielutiede;
 - kafwatus- ja opetus- fefä kouluutusoppi;
 - Suomen kieli fefä famankieliiften fopiwiin kirjain lufeminen;
 - Ruotfin kieli;
 - määräyffoppi ja fen käytäntö;
 - maantiede ynnä karttakuwau;
 - hiftria ja Suomenmaan tilafto;
 - luonnontiede ja fen käytäntö;
 - faunofirjoitus ja wäheppäin firjoitusfokoiden tekeminen;
 - kuwaanto ja mallitfeminen;
 - laulanto ja foitanto;
 - woimiffelu;
 - yffinfertainen anatomia, eloiiftiede ja ruumiifillinen laftenhoito;
- jonka ohefä miespuoleiffet oppilaat owat harjoitettawat feinolliffiffä käffitöiffä, puu-

tarhanhoitossa ja maanviljelyksessä, sekä naispuoleiset käsitöissä, talous-asfareissa ja puutarhanhoitossa.

25 §.

Opetus jaetaan kolmeen yhtä monta vuosiluokkaa warten laskeettuun oppikursiin; kuitenkin pitää niiden oppilaitsten, jotka säännöllisesti ovat mainittuihin oppikursien läpi käyneet, vielä korkeintansa yhdeksi vuodeksi, opettajakunnan mietinnön mukaan, mies- ja naispuolisina opettajakokelaina seminariin jäädä, harjautuaksensa opettamiseen sekä enemmän edistyneensä tiedollisessa ja siivospuoleisessa siivistyksessä.

26 §.

Lukuvuosi, joka luetaan kolmeksiwiihettä wiikoksi, alkaa Elokuun alusta ja loppuu Kesäkuun keskipäivillä sekä jaetaan joulun-aikaiselta loppu-ajalta kahteen lukukauteen. Viimeksi mainitun loppu-ajan sekä pääsiäis- ja helluntain-juhlitsi tarpeellisen joutu-ajan pituuden määrää asianomainen opettajakunta, noudattamalla että ne, kesäiseen loppu-aikaan lisättyinä, eivät tee määrättyä opetusaikaa vähemmäksi.

3. Opettajista ja opettajattarista seminarissa ja sen mallikoulussa, sekä opetusaineiden jaosta heidän kesken, kuin myöskin sinne otetusta palvelusväestä.

27 §.

Opetuksen toimittamista warten yhdistetyn seminarin molemmissa osastoissa ja siihen liitettyssä mallikoulussa asetetaan seuraawat opettajat ja opettajattaret: yksi johtaja; yksi uskon-opin lehtori; yksi kasvatustieteen ja historian lehtori; yksi suomen- ja ruotsinkielen lehtori; yksi määräysoopin lehtori; yksi luonnontieteiden lehtori; yksi voimistelun ja ruumillisen lastenhoidon lehtori; yksi kuvaannon ja taiteellisten käsitöiden lehtori; yksi laulun ja soitannon lehtori; yksi johtajatar ja kolme opettajattarta nais-osastoa warten; sekä yksi opettaja ja kaksi naispuolista opettajaa mallikoululle ja sen eri osastoille.

28 §.

Näiden opettajain ja opettajattarien kesken, joista johtaja ja johtajatar

ovat velvollisia opettamaan korkeintaan kahdeksitoista sekä kufin opettaja ja opettajatar korkeintaan kuusineljättä tuntia viikossa, pitää Olihallituksen jakaa opetus yllämainituille oppilaitoksille määrättyissä aineissa, niinkuin asianhaaran mukaan soveliaimmin näkyy.

29 §.

Päätii yhtä taloudenhoitajaa, jonka on velvollisuus johtajan peräänkatjanon alla ja tilinteon velvollisuudella hoitaa oppilaitoksen taloutta, otetaan seminaariin seuraava palvelusväestö: yksi taiteellinen työmestari, yksi puutarhanhoitaja, yksi woutti ja yksi wahtimestari, sekä erikseen kumppaakin osastoa warten yksi naispuoleinen ruuanpittäjä, kaksi piikaa ja yksi renki, kuin myöskin lastenkatsjoja lapsiheimen, josta 83 §:ssä puhutaan.

4. Opettajain ja opettajattarien asettamisesta.

30 §.

Johtajan nimittää, Olihallituksen siihen tekemän waali-ehdotuksen mukaan, Senaatin Talous-Osasto, ja johtajattaren sekä muut mies- ja naispuoleiset opettajat määrää mainittu hallitus, kaikki siinä järjestyksessä, kuin tässä alempana jäädetään.

31 §.

Saattaaksensa tulla kysymykseen waali-ehdotuksessa johtajan wirkaan, tahi lehtorin- ja opettajanwirkaa pois annettaissa, pitää hakijan ei ainoastansa Aleksanterin-Oliopistossa suorittaneen ne oppinnäytteet, jotka maan ylä-alkeskouluihin ja gymnasieihin asettamista warten ovat määrättyt, waan myöskin näyttäneen, että hänellä, tapain ja mieli-alan wakawuuden sekä nuorison johdattamiseen sopiwan luonnonlaidun oheissa, on se kokemus ja taito sekä tottumus opettamisessa, kuin wiran oikeaan toimittamiseen waaditaan.

32 §.

Saku-waltaa warten johtajattaren tahi opettajattaren wirkaan waaditaan, että hakija on ei ainoastansa esiin tuonut asianomaisilta Aleksanterin-Oliopiston profess-

joreilta annetut todistukset tarpeellisesta taidosta kristillisessä uskon- ja siiväyden-
opiassa, raamatuntaidossa, kasvatus- ja opetus- sekä kouluutus-opiassa ja suomen kie-
lessä, ynnä luotettavat todistukset opiasta ja taidosta muissa semmoisissa opintap-
aleissa, joita haetussa wiraassa on welvollisuus opettaa, waan myöskin että hän, joh-
tajaista ja lehtoriästä tämän edellisessä §:ssä määrätillä tavalla on osoittanut jo-
pimaisuutensa.

33 §.

Jos joku edellämainituista opettaja- tai opettajatar-wiroista on awoinna, tulee
Ylihallituksen siitä ilmoittaa julistuksen kautta, joka kolme kertaa pannaan maan-
wirallisiin sanomalehtiin, sekä sen ohessa ei ainoastansa mainita ne opin-aineet, joi-
den opettamiseen puheen-alainen wirka welwoittaa, waan myös kehoittaa halullisia
hakijoita kuudesjakuudesta päivästä ilmoituspäivän jälkeen, sitä kuitenkin lufematta,
itsäänantamaan hakemuksensa, seurattuina sekä oikeiksi todistetuilta anjoluettelolita,
asjanomailta papin- ja lääkärintirjoilta ja, jos joku ennen on wiraassa ollut, to-
distusjelta miten hän siinä on itsensä käyttänyt, kuin myöskin todistukset tehdyistä
opinnäytteistä ja mitä muuta wirakoroituksen perustuksina jaatetaan mainita.

34 §.

Jos joku hakija pyytää aikaa semmoisen opinnäytteen tekemiseen, kuin haku-
wallan suhteen on määrätty, pysäytettäkään muu toimenpito asiasa kuudenteen-
kymmenenteen päivään asti hakemusajan jälkeen taikka, jos se sattuu Aleksanterin-
Yliopiston lupa-ajaksi, kolmanteenkymmenenteen päivään asti samalle Yliopistolle
määrättyä, lähinnä seuraawata lufukautta; ja olkoon semmoisella hakijalla ehdon-
walta, sanotun ajan kuluesä liittää itsään-annettuihin hakemuskirjoihin ja todistus-
tefemästansa opinnäytteestä.

35 §.

Kun hakemus- ja opinnäytteen tefemistä warten ehkä pyydetty wiivähdys-
aika on kulunut, ja hakemukset tarpeellisten atestien ja todistuskirjain kansa ovat
itsään tulleet, määrätään Ylihallitus päivän ja hetken, jolloin kunfin hakuwaltaisen
hakijan on welvollisuus tulla siihen seminariin tai sen osastoon, johon kysymyksenä

olewa wirka kuuluu, näyttämään kokeustansa ja taitavuuttansa opettajatoimen hoitamisessa, Oltarikahtajan tahi jonkun muun mainituksa hallituksessa olewan jäsenen läsnä ollessa, ja sillä tavalla kuin se, yllässä neuwoin opettajajunnan kanssa, jonka myöskin tulee olla kokeenteossa läsnä, siitä määrää.

36 §.

Sittenkuin kokeenteko 35 §:ssä sanotulla tavalla on tapahtunut, antaa opettajajunta siitä arwoitelunsa, johon Oltarikahtaja tahi se Ollhallituksen jäsen, joka kokeenteossa on ollut läsnä ja sille järjestyksen määrännyt, liittää erityisen lausuntonsa; ja pitää mitä näin on kartinut, hakemuskirjoihin lisättämän, myöskin perustuksena olemaan sekä sille waali-ehdotukselle, joka, asian koskeissa johtaja-wirkaa, on sanotussa hallituksessa tehtävä ja Senaatin Talous-Osastoon lähetettävä, että sillekin nimitykselle munhun opettaja- tahi opettajatar-wirkaan, johon sama hallitus on welwollinen suorastansa ryhtymään.

37 §.

Tehdyistä waali-ehdotuksista ja tapahtuneesta nimityksestä annetaan wiipymättä ilmoitus, joka julistetaan maan wirallisissa sanomalehdissä; ja tulee siihen tyttymättömän hakijan laittaa walituksensa Senaatin Talous-Osastoon, viimeistäänki ennen kello kahentoista kuudentenkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona waali-ehdotus tehtiin tahi nimitys tapahtui, jota paitti hänen pitää saman ajan kuluessa Ollhallitukselle ilmoittaa, aikowansa hakea muutosta Ollhallituksen säätämiseen, sekä sitten taas, toisten kuudentenkymmenen päivän kuluessa sen perästä, Senaatin registraatori-konttorin todistuksella näyttää, että aiwotut walitukset owat tehdyiksi tulleet: kaikki jos walittajan mieli saada puhewaltaansa pitää.

38 §.

Jos lehtorin, johtajattaren tahi opettajattaren nimitys on tapahtunut, eikä walituksia ole ylläsanotussa ajassa ilmoitettu, taikka jos owat tehdyt ja lopullisesti ratkaistut, tulee Ollhallituksen määrätä se, joka siihen on oikeutettu, kahena koetuswuonna wir-

faa toimittamaan. Jos tutkinnoissa, jonka Mitarkastaja tahi joku muu sanotun hallituksen jäsenistä mainitun ajan kuluessa pöytäkirjan ohessa pitää, havaitaan näin määrätyn hengen menestyksellä toimittaneen opetusta sekä muuten täyttäneen tehtävänsä, antakoon sama hallitus hänelle virkawaltuuskirjan, mutta muussa tapauksessa julistettakoon virka uudelleen avonaiseksi; häntä kuitenkin estämättä, jota asia koskee, siitä valittamasta siinä järjestyksessä, kuin 37 §:ssä on nimityksen ja vaalehdotuksen suhteen säädetty.

39 §.

Seminarin johtaja asetetaan virkaansa juhlassella ja julkisella menolla, Mitarkastajan tahi muun Ollhallituksen jäsenen kautta, muut opettajat ja opettajattaret sitä vastaan asianomaiselta johtajalta, jolloin virkaan tulevan johtajan ja opettajan pitää tähän liitteen kaavan mukaan tehdä virkawala; ja tulee tämmöistä juhllaisuutta pitävän toimitusmiehen sekä mieleen teroittaa niiden welvollisuuksien ja tehtävien pyhyyttä, jotka kuuluvat johtajalle ja opettajalle, että myöskin muistuttaa siitä kunnioituksesta ja kuuliaisuudesta, jolla oppilaiden tulee opettajiansa ja esimiehiänsä kohdata.

5. Virkawapaudesta ja miten meneteltämän pitää opettajan tahi opettajattaren esitetynä ollessa, taikka kuin virka on avonaisena.

40 §.

Johtajan virkaa hoitamaan, kuin hän on laillisesti estetty, valitsewat seminarin opettajat keskuudestaan varajohtajan. Ollhallitus wahvistaa waalin, joka on voimassaan kolmena vuonna kerrallansa.

41 §.

Jos johtajan täytyy oppilaitoksesta poistua, ilmoittakoon sen viipymättä Ollhallitukselle, mutta älköön kuitenkaan missään tapauksessa olko pois yli kahdeksan päivää, ilman että siihen on anonut ja saanut luvan. Jos taasen muu opettaja tahi

opettajatar on wirtawapauden tarpeessa, saattaa johtaja sen hänelle myöntää neljäkättä toista päiväksi; mutta jos joku tarwitsee pitempää wirtawapautta, pankoon silloin sanottuun hallitukseen anomuksen siitä, ynnä kirjallisen sitoumuksen kansa kelpaavalta hengeltä, joka sinä aikana ottaa wiran toimittajakseen.

42 §.

Jos mies- tai naisopettaja taudin taikka muun laillisen syyn kautta on estetty wirtaan toimittamasta, jaksotot muut opettajat miespuolisessa, tai opettajat ja opettajattaret naispuolisessa seminarin osastossa, keskenään estyneen welvollisuudet, ja antakoon johtaja tai, jos asia häntä koskee, warajohtaja siitä wiipymättä tiedon Ollhallitukselle, jonka, jos nähtävä on estettä kauemmin kestävän, tulee maan wirallisissa sanomalehdissä julistettawan kuulutuksen kautta kehottaa niitä, joiden haluttua puheen-alaista wirtaa sillä wälin toimittaa, asian haaraan mukaan määrätyn wiisän ajan kuluesia ilmoittamaan itsensä samassa hallituksessa; jonka jälkeen ne, jotka itsensä owat ilmoittaneet, owat welvolliset tekemään käytöksen opetuskokseen, niinkuin 35 §:ssä sanotaan, ja nimittävään Ollhallitus jowellaimman ja ansiollisimman heistä wirtasijaiseksi. Näin asetetulle wirtasijaiselle pitää wiran-omistajan antaa puoli palkkasäännössä määrätystä palkastansa. Samalla tapaa menetellään, kun opettajan tai opettajattaren wirta on awonaiseksi joutunut ja sen pois-antaminen syystä tai toisesta tulee wiivähtämään; kuitenkin saakoon wirtasijainen tässä tapauksessa nauttia koko palkkasumman, jollei joku osa siitä mene leski- ja orpokassalle.

6. Opettajain ja opettajattarien eduista.

43 §.

Seminariin koetus-ajaksi otettu sekä wakinainenkin opettaja tai opettajatar nauttikoot, paitsi wapaita asuinhuoneita lämmityksen kanssa, tähän liitetyssä palkkasäännössä määrätyn palkan, joka kymmenwuotisen nuhteettoman palveluksen perästä lisätään kahdeksakymmenellä prosentilla ja joka wiides wuosi sen jälkeen

kymmenellä prosentilla, kunnes näin tapahtunut lisäys viidennenkolmatta virkavuoden loputtua on noussut wiiteenkymmeneen prosenttiin.

44 §.

Jos opettaja tahi opettajatar, kolmenkymmenen vuoden nuhteettoman palveluksen perästä, tahtoo wirastansa erota, saakoon hän wuotuisesti eläkerahaksensa jätellä olewana elin-aikanaan vähentämättä pitää sen palkan, jota hän erotesijalla nauttii. Jos opettaja tahi opettajatar waremmin wirastansa eroaa, annetaan hänelle tällainen eläkeraha, vastaawa wiisikolmatta vuotta palvelleelle kolme neljäs-osaa, kaksikymmentä vuotta palvelleelle puolen palkkaa, ja wiisitoista vuotta palvelleelle neljäs-osan palkkaa.

45 §.

Jos opettajaa tahi opettajatarta kohtaa paranematon tauti, taikka jos hän muusta sattuneesta syystä, jota ei hän itse ole matkaan saattanut, tulee kykenemättömäksi wirkaansa kauemmin hoitamaan, laskeetaakoon se, jota asia koskee, wirastansa ja saakoon elin-ajaksensa wuotuisen eläkerahan, tekewä sille, joka on palwellut kaksikymmentä vuotta, koko palkkaäännessä määrätyn palkan, wiisitoista vuotta palvelleelle kolme neljäs-osaa, kymmenen vuotta palvelleelle puolen, ja wiisi vuotta palvelleelle neljäs-osan samaa palkkaa.

46 §.

Seminariin asetettu johtaja ja lehtori, sekä myös mallikoulun opettaja, saakoon, hakiesjansa wirkaa muussa julkisessa oppilaitoksessa, hyväksensä lukea sen ajan, jona hän on wirkaa tehnyt ensinmainituissa laitoksissa, ja olkoon muuten oikeutettu siivilisäädyn leski- ja orpokassan osallisuuteen.

47 §.

Tarkemman tiedon saamiseksi kansakouluopettaja-seminarien ja kansakoulutoimien muodostumisesta muissa maissa, pitää seminarin johtajalle taikka yhdelle sen opettajista tahi opettajattarista joka wuosi annettaman tilaisuus, sitä warten määrää-

tyllä apurahalla oleksella muutamia kuukausia ulkomaalla; ja pitää hakemus jano-
tun apurahan saannista, ynnä tarvan matkajunnelman kanssa, ennen edellisen wuo-
den loppua laitettaman Ollhallitukselle, jonka wallassa on määrätä, kuka sen aina
kerrallansa saapi, ja on hän, takaisin palattuan, welwollinen samalle hallitukselle
antamaan täydellisen kertomuksen matkasta ja sillä tehdyistä hawainnoistansa. Jos
syystä olisi jonakin vuonna olla matkarahaa käyttämättä, säästettäköön se samanlai-
sen määrärahan enentämiseksi jonakin seuraavana vuonna.

7. Palvelusväestä.

48 §.

Taloudenhoitajan asettaa Ollhallitus, johtajan esityksestä. Työmeštari sekä
wouti ja puutarhanhoitaja, ynnä muu palvelusväestö, asetetaan waan yhdeksi wuo-
deksi kerrallansa ja ottaa heidät, myötäliitetyssä palffausäännöissä määrättyjä ehtoja
wastaan, seminarin johtaja, jolla myös on heidän poispanemiseen walta.

49 §.

Jos joku 48 §:ssä mainituista hengistä, pitemmän ajan uskollisen ja ah-
keran palveluksen jälkeen, on käynyt jaksamattomaksi ja kykenemättömäksi palvelus-
tansa kauemmin hoitamaan, tehtöön johtaja esityksen wuotuisesta, asianhaarain mu-
kaan sowitzusta awusta hänen jälellä-olewaksi elinajaksensa Ollhallituksen tykönä,
jonka tulee, oman lauseensa kanssa, toimittaa semmoinen esitys Senaatin Talous-
Osaston tutkittawaksi ja päätettäväksi.

8. Oppilaisten sifäänottamisesta ja mitä siihen kuuluu.

50 §.

Pääsemisen ehtoina sekä naispuoliseen että miespuoliseen seminariin waaditaan,
että hakija on täyttänyt kahdeksannentoista ikäwuotensa ja on laskettu Herran pyhälle

ehdoolliselle, että hänellä on terve ruumiinrakennus ja nuhteeton käytös sekä tarpeelliset alkeistiedot ja taidot, nimittäin:

- 1:ksi hyvä kristillisyyden oppi;
- 2:ksi taitavuus äitinkielen lukemisessa, ynnä kunto sekä kirjallisesti että suullisestikin kertoa luetun aineen sisällös, kun se on helposti käsitettävää;
- 3:ksi taito selwäluksella käsi-alalla kirjoittaa äitinkieltä oikokirjoituksen puolesta joffeenkin wirheettömästi;
- 4:ksi jommoinkin tottumus käyttää luunlasfennon neljää lasfutapaa kotonaisilla luuvuilla ja tavallisilla murtoluuvuilla;
- 5:ksi hyvä forma, joslei suurempi oppi ja erinomaiset luonnonlahjat anna aiheetta hakijalta muuten odottaa etewämpätä kykyä opettajatoimeen.

51 §.

Sen johdosta, mitä 50 §:ssä on säädetty, tulee oppilaiseksi hakijan, ynnä suomenkielellä ja omakätisesti kirjoitetun hakemuksen kanssa, seminarin johtajalle antaa seuraawat todistukset ja atestit, nimittäin:

- 1:ksi ristimä-atesti ja papinkirja;
- 2:ksi lääkärintodistus hakijan ruumiinrakennuksesta ja terveydentilasta;
- 3:ksi todistus siitä, että hakijalla on seminariin pääsyä warten tarpeelliset alkeistiedot ja taidot sekä, jos hän josjakin julkisessa koulussa on opetusta nauttinut, todistus siellä osoitetusta käytöfsestä ja edistymisistä;
- 4:ksi todistus hakijan warallisuus-tilasta.

52 §.

Kun hakemuksia on tarpeellisten atestien ja todistusten kanssa tullut sisään, pitää johtaja, siitä tehdyn ilmoituksen jälkeen maan wirallisissa sanomalehdissä, opettajain tahi opettajattarien avulla, päiwinä ennen lukuvuoden alkua, tulotutfinnon, josja ei ainoastaan tutkita oppilaisiksi pyrkiväin tietoa ja taitoa edellämäinituissa opinkappaleissa, waan heille myöskin annetaan tilaisuus näyttää laulu- ja soitanto-taipumustansa; ja pitää sillä, joka osoittaa taipumusta niihin, kun asianhaarat muu-

ten ovat yhtä, oleman etu-oikeus, jos hakijoita on useampi, kuin että kaikki sillä kertaa voivat tulla vastaan otetuiksi.

53 §.

Oppilaisiksi hakijaa, joka pidetyssä kuulustelemuksessa on tullut hyväksytyksi, älköön kohta päättäväisesti seminariin otettako, vaan laskettakoon hän ainoastansa yhden lufukauden koetusajalla opetukseen ja harjoituksiin osalliseksi; ollen opettajafunnan wallassa, mainitun ajan kuluttua, joko hyljätä semmoinen hakija, tahi wainaisiksi oppilaisiksi julistaa, ja kirjoittaa hänen nimensä oppilaitoksen nimikirjaan.

54 §.

Jokaisella, joka 53 §:ssä sanotulla tavalla seminariin pääsee, olkoon oikeus joko johtajan tykönä ilmoittaa itsensä kammiofuntaan otettavaksi, taikka ulko-oppi-laana tulla opetuksesta ja harjoituksesta osalliseksi; mutta kammiofuntaan otettu oppi-las älköön siitä lähtekö pois, ennenkuin on läpikäynyt seminarin kolme oppikurssia, jollei johtaja, erinäisten asianhaarain vuoksi, sitä hyväksi katso ja siihen anna lupaa; ja pitää se, johtajan siitä ilmoittaessa, oleman Ollhallituksen tutfinnon-wallassa, josko vapaa-oppilaisena olewa siä=oppilas, joka ennen oppikurssin loppua tahtoo seminarista erota, on welwoitettava Kruunulle maksamaan palkkiota olostansa kammiofunnassa, sadan kahdensymmenen markan jälkeen vuodelta. Opettaja= tahi opettajatar=kofelaalla älköön olko oikeutta kuulua kammiofuntaan; kuitenkin saakoot neljä opettajatar=kofelasta kerrallaan, jotka wuorottain lapsiseimessä wirtaa tekewät, sillä ajalla laitoksessa wapaan huoneen ja raminnon.

55 §.

Jos useampi ilmoittaa itsensä kammiofuntaan otettavaksi, kuin sillä kertaa on awoimia sijoja, olkoon sillä etu-oikeus, jonka oloa seminarissa kustantaa joku funta tahi koulupiiri, ja sen perästä, opettajafunnan tutfinnon mukaan, sillä, joka on köyhä ja oppinsa ja hywäin luonnonlahjainsa kautta kunnostaa itsensä.

9. Vapaa-sijoista ja apurahoista.

56 §.

Siitä maksusta, joka 22 §:ssä on määrätty, alkoon ketään oppilaista vapautettaa, niin kauvan kuin hän on seminarin ensimmäisellä luokalla, mutta kummassakin sitten seuraavasta kahdesta luokasta saattavat wiisi köyhintä siä=oppilaista, johtajan ja opettajakunnan tutkinnon mukaan, tulla kaifiista maksuista vapautetuiksi. Apurahoiksi warattomille ulko=oppilaisille, sekä opettaja- ja opettajatar=kokelaille, määrätään kumpaakin seminarin osastoa warten kahtituhatta wiisikataa markkaa vuodessa, joista asianomainen opettajakunta saa jakaa wuotuisia apurahoja neljästäkymmenestä sataanfuuteenkymmeneen markkaan asti jokaiselle semmoiselle oppilaiselle tahti kokelaille.

10. Opettajakunnasta.

57 §.

Seminarin yleisiä asioita hoitaa opettajakunta, johon, johtajan esimiehyyden alla, kuuluvat, miespuolisen osaston suhteen, kaikki opettajat, ja ainoastansa naispuolisista osastoa koskeissa asioissa ylimalkaan opettajat ja opettajattaret, mutta koulupidon asioissa ainoastansa viimeksimainitut. Opettajakunta tulee wakinaiseen kokoukseen johtajan kutsomuksesta koolle kerran joka wiikossa luku-ajan kestäessä, ja pitää sitä niin usein, kuin asianhaarat waatiwat. Lyhyen pöytäkirjan keskusteluista kirjoittawat siinä asianomaiset opettajat wuorotellen, tahti johtaja, jollei kukaan muista opettajista ole läsnä.

11. Johtajan welwollisuuksista ja hänen sijaisestaan.

58 §.

Pitää welwollisuutensa opettajana ja opettajakunnan esimiehenä, pitää johtajan seminarin edesseeisijana walwoa, että suunta ja järjestys wälttämättömästi seminarissa wallitsewat, sekä katsoa, että niin hywin opettajat kuin oppilaatkin wauriintawat mitä heille on säädetty ja welwollisuutensa muutenki asianomatsesti täy-

täwät; käytäköön myös, otetun palveluswäen suhteen, taiffee sitä oikeutta, joka isännälle yleisen lain mukaan kuuluu.

Jos johtajalla on Olihallituksesta myönnetty wirtawapaus, tahi häntä muuten lyhemmäksi ajaksi kohtaa laillinen este, astufoon warajohtaja hänen sijansa; ja jos sitä menoa kestää yli neljätoista päivää, olfoon se palkinto, jota warajohtaja voi waatia, sowingon nojassa, taiffa, jollei asianomaiset sowingoon pääse, Olihallituksen määrättämänä.

12. Miten opettajan tahi opettajattaren lewäperäisenä ollessa tahi hairahtuesssa meneteltämän pitää.

59 §.

Jos johtaja tahi hänen sijaisensa ei ole tyytymäinen opettajan tahi opettajattaren opetustapaan tahi hänen muuhun menetykseen, ilmoitakoon hänelle mielpiteensä siitä yksitijisesti ja sopuisasti; jos ei siitä ojennusta seuraa, mainitfoon waatimuksensa opettajakunnan pöytäkirjaan; ja pitää sen, jota asia koskee, wälttämättä ojentaa itsensä sen mukaan, waan saakoon kuitenkin, jollei hän asiaan tyydy, walittaa siitä Olihallitukseen.

60 §.

Jos syytä on luulla, että johtaja tahi muu opettaja tahi opettajatar on ollut lewäperäinen wirassansa, taiffa myös oman elämänsä tahi olonsa kautta oppilaisten suhteen on pahennusta matkaan saattanut, pitää tarkastelu siitä wiipymättä toimitettaman sekä asia silloin tarkasti ja pöytäkirjan ohessa tutkittaman. Jos walitukseen on syytä, syyttäköön Olitarkastaja, tahi se, joka hänen puolestaan on tarkastusta pitänyt, wirallisena päällekantajana, wian-alaista Olihallituksessa, jonka tulee tutkia asia sekä, sen laatua myöten ja sittenkuin asiaallinen on kuulusteltu ja selityksensä antanut, wapauttaa fanteen-alainen taiffa tuomita hänet joko waroitettawaksi taiffa josjokin osaksi tahi kokonansa menettämään sen palkkalisäyksen, josta 43 §:ssä on puhuttu, taiffa wihdoin wirasta erotettawaksi, silloin aina viimeksi sanotolla tavalla, kuin wian-alaisen pitäminen paifallansa woisi tehdä oppilaisille tahi oppi-

laitoksen toimelle yleensä vahinkoa; ja pitää tuomio, kun siinä viralta pantavaksi määrätään, lyfättämän asianomaisen Howioikeuden tutkintoon ja päätettäväksi.

61 §.

Tuomitusta varoituksesta ei ole valituksen tilaa; mutta jos joku on tuomittu suuremmaksi tai vähemmäksi osaksi menettämään palkkalisäyksiensä taikka wirtomaksi, laittakoon tytytmätön valituskirjansa asianomaiseen Howioikeuteen wiimeistäänki ennen kello kahentoista kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, jona päätös annettiin, jonka lisäksi hänen pitää saman ajan kuluessa Ollhallitukselle ilmoittaa, aikowansa hakea sen päätöksen muutosta, sekä sitten taas, toisten kuudenten päivän kuluessa sen ajan perästä, asianomaisen Howioikeuden wirtamiehen antamalla todistuksella näyttää että aiwotut valitukset owat tehdyiksi tulleet; kaikki jos valittajan mieli saada puhewaltaansa pitää.

62 §.

Kanteen-alainen opettaja tai opettajatar pidettäväkseen, niin kauwan kuin oikeudenkäyntiä kestää, kaikesta wirantoimituksesta erillensä, jos Ollhallitus, oppilaitoksen hyötyä warten, näkee sen tarpeelliseksi; jossa tapauksessa Ollhallitus myös saapi määrätä sen, jota asia koskee, sijaisellensa autamaan ylinnä puolen palkkasäännönsä määrätystä palkastansa.

63 §.

Jos opettaja tai opettajatar on laillisen tuomion kautta julistettu wirtansa menettäneeksi, olkoon myöskin kadottanut kaiken oikeutensa eläkerahan saantiin.

13. Kurinpidosta.

64 §.

Jokaisen, joka seminarisssa opetusta nauttii, käymä-oppilaisen niin hyvin kuin koetusajaksi otetun tai wakinaisen oppilaisenkin, pitää, tarkasti noudattaen säädetyä järjestyötä, kohteleman opettajia ja opettajattaria welwollisella funnioituksella ja

kuullaisuudella, niin myös muutoini harrastaa kaikkea kristilliseen ja siiveydeelliseen elämään kuulumata.

65 §.

Jos käymä-oppilainen kohtelee opettajaa tahi opettajatarta ynseydellä tahi muulla tapaa matkaansaattaa sekaannusta ja häiritä, ajakoon johtaja syyllisen, ilman enemmittä mufitta, ja kohta kuin opettajakunta siitä on päätöksen tehnyt, pois oppilaitoksesta.

66 §.

Jos oppilainen riffoi sitä vastaan, mitä säädetty järjestys tahi kristillisyyks ja hywä tapa käskewät, taikka rohkenee ynseydellä tahi kowakormaisuudella kohdella opettajaa tahi opettajatarta, waroittakoon johtaja, sen mukaan kuin asia hawaitaan olewan ja noudattamalla mitä seminarin ohjesäännösfä tästä erittäin säädetään, wian=alaista joko yfityyfesti ystäwytydellä ja wakaisuudella, taikka määrätfoön hänelle jonkun niistä rangaistufista, jotka täsfä alempana 96 §:sfä säädetään, waan ei kuitenkaan ruumiinrangaistufista; ja pitää oppilas, milloin senlaisista kuritufista muuten olisi käyttäminen, opettajakunnan fautta oppilaitoksesta eroitettaman.

67 §.

Jos niin tapahtuifi, että useat tahi kaikki oppilaat seminarisfa tahi jollafin sen luokalla sanowat itsensä yhtä osallisifsi johonkin tehyyn wallattomuuteen, taikka louffaukseen opettajaa tahi opettajatarta kohtaan, eiwätkä häntä ilmoita, joka asian on pannut alulle tahi fiinä päämiehenä ollut, mahdakoon opettajakunta, sen tiedon mukaan kuin sillä on lufekunfin luonnonlaadufista ja käytösfestä, panna oppilaitoksesta pois joko yhden tahi useampia ja johtaja rangaista muut, sen mukaan kuin asia nähbdään olewan ja sen laatu siitä waatii, sefä wiipymättä ilmoittaa siitä Olihallitufelle. Pois pantawakfi tuomittu pitää neljänkolmatta tunnin fifään oppilaitoksesta eroitettaman, häntä kuitenkaan fieltämättä siitä toimefsta walittaa Olihallitufelle, jonka tulee ratkaista asia päätöksen fautta, jofsta ei saada edemmäkfä walittaa; ja pitää, jos muutos on saatu, oppilaisella oleman oikeus uudeftaan ilmoittaa itsensä oppilaitokseen otettawakfi.

68 §.

Jokainen, jonka johtaja tai se, joka oppilaitosta hoitaa, saapuville kutsuu, tietoja antamaan jonkun oppilaisen käytösfestä, toteltoon välttämättömästi tätä käs-
kyä. Jos ei sitä noudateta, pitää asianomaisen viraston, kuin ilmoitus asiasta teh-
dään, käydä semmoiseen toimeen, että vastahakoinen määrättyllä ajalla saapuville
tulee.

69 §.

Ma-ikäiselle oppilaiselle älköön tawaroita tai rahoja ilman vanhempien, hol-
hojain tai oppilaitoksen hoitajan tiedotta ja luvatta welaksi annettafo, eikä myös-
kään minke ikäiselle oppilaalle hyvänsä millään ehdolla wäkewiä juomia myötäfo.
Jos se tapahtuu, olfoon lainanantaja saatamansa menettänyt ja joka wäkewiä juo-
mia on myönyt, tehföön sakkoa kuusikuudetta markkaa, jaettawaksi niinkuin ylipään
on säädetty semmoisten juomain luvattoman myömisin sakkoista. Jos kuka yllämai-
nitussa tapauksessa on, pantiksi ottaen kirjoja, waatteita tai mitä hyvänsä, antanut
wäkewiä juomia taikka lainannut rahaa tai tawaroita, pitää myös pantti ilman
lunastuksetta annettaman takaisin.

**14. Miten oppilaisten käytös, ahkeruus ja edistyminen ovat arwoiteltawat sekä
tutkintojen pitämisestä.**

70 §.

Kunkin lukukauden viimeisenä arkipäivänä luku-ajalla kokoontufoon opettaja-
kunta yhteiseen neuvottelemiseen jokaisen oppilaan osoittamasta käytösfestä ja ahke-
ruudesta, ja antafoon siinä opettaja ja opettajatar erinäisen lauseen myös siinäkin,
miten oppilas on edistynyt niissä aineissa, joita he ovat welwoittiset opettamaan; ja
ovat sekä tämä edistyminen että ahkeruus ja käytös arwoiteltawat sopiwillä, Opi-
hallituksen hyväksymillä todistuslauseilla, jotka ylöskirjoitetaan niiden koulu-atestien
perustukseksi, jotka kunkin lukukauden lopussa ovat oppilaille annettawat.

71 §.

Jokaisen lukuvuoden lopulla tahti sinä aikana, jonka Oltarkastaja taikka hänen sijaisensa lähemmin määräävät, pidetään, Oltahallituksen sitä warten antaman ohjesäännön mukaan, kirjallinen ja suusanallinen koettelemus sekä niiden oppilaiden kanssa, jotka säännöllisesti ovat läpi käyneet seminarin kolme vuosikurssia, että niidenki opettaja- ja opettajatar-kokelaiden kanssa, jotka tyydyttävällä tavalla ovat koetusajan sa festäneet, jonka ohessa näiden jälkimäisten tulee tehdä opetuskoee; ja jokaiselta tässä tilaisuudessa osoitetun opin ja taidon arwostelee sekä seminarin johtaja ja asianomainen opettaja tahti opettajatar, että myös Oltarkastaja tahti se, joka hänen sijaisensa on tutkinnoissa läsnä ja sitä järjestämässä.

72 §.

Kun tämän koettelemuksen kautta on tultu hawaitsemaan, mitkä kolmannen luokan oppilaidista voidaan julistaa opettaja- tahti opettajatar-kokelaidiksi, sekä myöskin jos ennestään olewat opettaja- tahti opettajatar-kokelaat ovat saaneet sen taidon, walmiuden ja kokemuksen, jota itsepäälliseen opetustoimeen waaditaan, pidetään koko seminarin nuorison kanssa julkinen vuositutkinto, jossa ei ainoastansa tapahdu yleinen kuulustelemine, waan myöskin oppilaille ja kokelaille annetaan tilaisuus osoittaa kyk्याnsä ja taitoansa wapaasti esitellä ja luokassa opettaa jotakin määrättyä opinkappaletta; jonka jälkeen kaikki päätetään juhlallisella toimituksella, jolloinka koulu-atestit oppilaidille jaetaan ja päästötodistukset annetaan niille kokelaille, jotka walmiuskoettelemuksen läpi ovat päässeet.

15. Seminarin tuloista sekä niiden käyttämisestä, hoidannosta ja tilinteosta.

73 §.

Seminarin tuloina ovat:

- 1:ksi oppilaitoksen ylläpitoon määrättyt yleiset warat;
- 2:ksi siinä-oppilaiden 22 §:ssä jädetyt vuosimaksut;

- 3:ffi maanwiljelyksestä, puutarhasta ja käsitöistä olewat tulot;
 4:ffi testamentit ja wapaatahtoiset lahjat.

74 §.

Seminaria warten määrättyt yleiset rahawarat ulosmaksetaan vuosineljänneksittäin, ja ruuwanpitoa warten säädetyt etukäteen johtajalle, jonka tulee käyttää ne määrättyihin tarfoitufsiinsa.

75 §.

Sifä-oppilaiden vuosimaksut lähettää johtaja joka lufufauden lopussa asianomaiselle Kuvernöörille, kuittia vastaan läänin rahastoon suoritettawiksi ja kruunun tililaskuihin otettawiksi, niiden rahawarain kanssa yhdessä, jotka maan säädty owat kansakoulutointa warten myödyttäneet.

76 §.

Oppilaiden maanwiljelyksestä ja puutarhanhoidosta saatamat antimet sekä työhuoneissa tekemänsä kalut ja käsityöt owat käytettävät laitoksen hyväksi, jiltä osalta kuin niitä tarwitaan, taikka myöskin myötävät, sekä siten kertyneet warat lähetettävät lääninrahastoon, niinkuin sifä-oppilaiden vuosimaksuista 75 §:ssä sanotaan.

77 §.

Testamentit eli wapaatahtoiset lahjat käytetään testamentintekijän tahti lahjan-autajan määräämällä tavalla.

78 §.

Kaikki mitä seminari saapi, ottaa johtaja tilinteon welwollisuudessa vastaan, ja tulee hänen hoitaa seminarin warastot sekä kirjanpidoissa saada taloudenhoitajalta apua.

79 §.

Puhtaita rahoja älköön milloinkaan, olkoonpa minä warjon alla hywänää

otettako muihin, kuin oppilaitoksen tarpeisiin, vaan pitää niitä aina niin paljo, kuin luovunlaskut osoittawat, oleman erikseen talletettuina.

80 §.

Tuloista ja menoista pitää tarffa ja niin järjestetty kirja pidettämän, että säästösumma milloin hyvänsä siitä voi käydä näkyviin. Tämä kirja lasketaan päättöön joka lukuvuoden lopussa, ja pitää kopia siitä tarpeellisten todistuspaperien kanssa Heinäkuun kuudessa laitettaman Olihallitukselle, jonka on velvollisuus lähinnä seuraavan Joulukuun kuudessa lähettää se Senaatin Talous-Osastoon, revisionikonttorin tarkastukseen toimitettavaksi. Olkoon myöskin tilintekijällä edesvastauksen ja palkitsemisen velvollisuus, niinkuin ylöskantomiehistä ylimalkaan on säädetty.

81 §.

Niissä katkastuksissa, joita Oltarastaja tahi joku muu Olihallituksen jäsenistä seminarissa toimittaa, pitää laitoksen kasjajäästö tarkastettaman ja luettaman; jos se laiminlyödyään, vastatsoon tarkastuksenpitäjä kaiken wajauden, joka ilmaantua saattaa, jollei tilintekijällä siihen ole waraa.

82 §.

Kaikki seminarille kuuluvat rahawarat, niinkuin myös muukin omaisuus, ovat tilintekijän käteen usottua tawaraa ja pitää niiden sillä etu-oikeudella, joka semmoiselle tawaralle yleisen lain mukaan kuuluu, hänen pesästänsä lähtemän. Tilintekijän kuollessa pitää siis sen, joka 58 §:n mukaan on velvollinen ottamaan oppilaitoksen hoitoonsa, heti kahden jääwittömän miehen läsnä ollessa ylöskirjoituttaa ja kuolinpesästä ulosottaa ne rahat, luovunlaskut ja asiakirjat, jotka laitokselle kuuluvat. Jos ei kaikkia löydy, mitä wainajalla on kuolinhetkenä hallusjaan ollut tahi olla olisi pitänyt, taikka vähemmän rahoja, kuin tilikirjat osoittawat, pantatsoon kuolinpesän omaisuus, niin suureksi osaksi, että se vastaa oppilaitoksen saatawalle tahi puuttuwan arwolle, takawariffoon; jonka jälkeen edellensä menetellään yleisen lain sääntöjä myöten.

Samaa menetystapaa käytetään myöskin, kun johtaja tai tilintekijä opettaja tai opettajatar virasta erkanee, itsestään tilii tekemättä seminarin rahoista tai muusta omaisuudesta.

Kolmas Luku.

Seminarin mallikoulusta.

1. Mallikoulun asettamisesta yleiseen.

83 §.

Tilaisuuden valmistamiseksi seminarin oppilaille sekä opettaja- ja opettajatar-kokelaille ylimalkaan, harjoitella itseänsä opettamiseen ja koulunpitoon, laitetaan seminarin kanssa yhteen mallikoulu, johon kuuluu: 1:ksi alhaisempi kansakoulu niin kutsutun lapsitarhan kanssa sekä poika- että tyttölapsia warten, kuudennella ikävuodella olewista alkaen ja kymmenennellä vuodella olewiin saakka; 2:ksi ylhäisempi kansakoulu, johon yhdistetysä seminarilaitoksessa kuuluu kaksi osastoa, toinen poikia ja toinen tyttöjä warten, yhdenneistatoista ikävuodesta alkaen ja kuudennellatoista vuodella olewiin asti; jota paitsi sen wuoksi, että opettajatar-kokelaita ja tyttöjen mallikouluun kuuluvia vanhempia oppilaita saatettaisiin erittäin ohjata pienten lasten sowelliaassa hoitamisessa, pitää viimeksi mainitun koulun kanssa yhdessä löytymän niin sanottu lapsiseimi semmoisia alle wiiden vuoden olewia lapsukaisia warten.

84 §.

Alhaisempi kansakoulu jaetaan kahteen luokkaan, joista ensimmäinen eli alustawa on lapsitarhana, ja toinen sijältää kaksi vuosikuria; ylhäisempään kansakouluun kuuluu kolme luokkaa, joista kullakin on kaksi vuosikuria; ja pitää ensimmäiseen eli alimpaan luokkaan otettawan oppilaisen olla kymmenen vuotta täyttäneen, waan ei päälle kahdentoista vuoden, jota vastaan sittemmin ainoastansa oppi ja taito määrätööt luokka luokalta tapahtuman korottamisen.

3. Opetusaineista sekä oppi- ja lupa-ajoiista.

89 §.

Sen opetuskaavan mukaan, jonka opettajakunta tekee ja Ylihallitus vahvistaa, pitää alhaisemmassa kansakoulussa oleman seuraavat opetus- ja harjoitusaineet, nimittäin:

- uskon-oppi;
- äitinkielen lufeminen ja kirjotus;
- luvunlasku ja muoto-oppi;
- kuwaanto ja mallittfeminen;
- laulanto ja voimistelu;

jonka ohessa lapsia ensi vuonna eli alustawalla luokalla pitää niin sanotun näfemysopetuksen kautta harjoiteltaman hawaitsemiseen ja oikeakieliseen puhumiseen.

90 §.

89 §:ssä lueteltuihin opin-aineisiin ja semmoisen opetuskaavan mukaan, kuin siellä sanotaan, tulee mallikoulun toisessa osastossa eli ylhäisemmässä kansakoulussa lisättäväksi opetus:

- seweliasten äitinkielisten kirjain lufemisessä;
- maantieteesä ja hietoriaässä;
- pintain ja kappalten mittaamisessä;
- luonnontieteesä;

jota paitsi tyttöjä pitää harjoitettaman naiswäen käsitöihin ja poikia käteewyyteen ja käsitöihin sekä kaiffia puutarhanhoitoon; ja tulee vanhempain näistä myöskin seminari-oppilaiden kansa osaa ottaa, tytöt lasten hoitamiseen lapsiäimeissä ja pojat maanwiljelystöihin.

91 §.

Oppi- ja lupa-ajat ovat mallikoulussa samat, kuin seminariösfäin; mutta jos kofemuksesta näfyy, että alhaisemman kansakoulun oppilaat, pimeimmällä ja kylmimmällä vuoden ajalla, sekä ylhäisemmän kansakoulun oppilaat, siihen aikaan ke-

sästä, jolloin fitruimmat maanviljelystyöt ovat tehtävät, ainoastaan suurella hankaluudella ja uhrauksella voivat koulunkäyntiänsä säännöllisesti pitättää, niin otetaan se lukuun ja pidetään Ylihallitus, opettajajunnan ehdotuksesta, edellisten talvi- ja jälkimäisten kesa-lupaa.

5. Oppilaiden vastaan-ottamisesta ja sisäänkirjoituksesta.

92 §.

Uusia oppilaita vastaan-otetaan kerran vuodessa, syyslukukauden alussa; kuitenkin saakoon se opettaja tai opettajatar, joka pitää mallikoulusta lähintä huolta, seminarinjohtajan suostumuksella, muunakin aikana ottaa oppilas vastaan, kuin asianhaarat sitä vaativat ja se opetusta haittaamatta voi tapahtua.

93 §.

Kun joku mallikouluun otettavaksi ilmoitetaan, pitää johtajalle myöskin annettaman ristimä-atesti sekä papin kirja, jossa, ynnä todistuksen kansa maineesta ja mahdollisesti jo saavutetusta lukutaidosta ja kristin-opin tiedosta, on sanottava jos kouluun pyrkivällä on ollut rokko eli rupuli, sekä minkälainen vanhempain varallisuus on. Pääsyä warten alhaisemman kansakoulun alustawalle luokalle alkoon mitään alkeis-oppia waadittako, waan ainoastansa että lapsi on täyttänyt kuudennen-toista ikävuotensa. Jos taas sisään-otettavaksi ilmoitettu poika tai tyttö on vanhempi, niin että hänen pitäisi tulla ylhäisemmälle luokalle, pidettäköön semmoinen tulotutkinto, kuin johtaja sovelialimmaiksi näkee.

94 §.

Jokainen mallikouluun otettu oppilainen kirjoitetaan oppilaitoksen nimikirjaan sekä vanhempain tai holhoajan nimi ja asuinpaikka.

6. Tärjestyksestä ja kurinpidosta.

95 §.

Sisäänkirjoitusta seuraa welvollisuus, wälttämättömästi noudattaa jäädettyä